

*Staré včelařské kláty v zámeckém parku ve Spálově,
pocházejí pravděpodobně ze 17. století. (Perokresba: Martin Kantor, listopad 2022)*

Ročník XXXVII./2022, č. 3–4

9. prosince 2022

Oderské vrchy

VLASTIVĚDNÝ ZPRAVODAJ

SPÁLOV 2022

ODERSKÉ VRCHY, vlastivědný zpravodaj – Vychází v nepravidelných intervalech v počtu dvou dvoučísel (případně jednoho čtyřčísla) do roka v nákladu 350 výtisků. – Vydává Vlastivědný kroužek Oderských vrchů ve Spálově, okres Nový Jičín, PSČ 742 37. Redakční kruh: Mgr. Jarmila Mazáčová, Ing. Josef Vlček, Ing. Martin Kantor a Zdeňka Ondřejová, řídí **Mgr. Jaroslava Šustková, Spálov 142**, tel. domů 739 201 537, e-mail: oderskevrchy@email.cz. – Na tento email, pokud můžete, přihlašujte a odhlašujte: Oderské vrchy – Jazyková úprava: Mgr. Jarmila Mazáčová. – Běžný účet u České spořitelny, a.s., Okresní pobočka Štefánikova 13, Nový Jičín, účet číslo 1766110339/0800. – Tisk: Tiskárna KAEM TISK s.r.o., Sportovní 481, 742 01 Suchdol nad Odrou, tel.: +420 556 736 999, e-mail: info@kmtisk.cz. Roční předplatné 180 Kč, poštovné a balné 50 Kč, při dodatečném vyžádání odběru poštovné a balné 60 Kč, za dvě dvoučísla. ***Pokud Oderské vrchy neplatíte šekem, ale převodem z účtu, uvádějte vždy variabilní symbol, ať přesně víme, kdo zaplatil. Děkujeme.***

Obsah

XXXVII. ročníku Oderských vrchů

Ing. Mikulík J. CSc.: K historii kostela ve Stříteži nad Ludinou.....	1
Mgr. Christel D.: Příspěvek k umělecko-historické analýze dvojice křtitelnic z bývalého kostela sv. Matouše ve Stříteži nad Ludinou.....	17
Mgr. Brázdová M.: Ze života dechovky z Partutovic.....	21
Mgr. Šustková J.: Na Kubě se už tanci neholduje.....	28
Ing. Vlček J.: Legionáři - pokračování.....	39
Kurovec Alois: Legionářský deník.....	41
Ing. Vlček J.: Počasí z oblasti Oderských vrchů 2021.....	46
Ševčík V., Ševčík J., Běhal A., Zbořil L.: Kronika školy v Luboměři.....	49
Redakce OV: Vzpomínáme kněží.....	52
Kolektiv autorů: Rodopisná kronika a záznamy.....	56
Mgr. Chytil M.: Renovace obrázků.....	64
Šustková J.: 150. výročí ČSV, ZO ČSV v Odrách a ve Spálově.....	65
Maršálkovi K. a M.: Dřevěná chalupa čp. 16 v Partutovicích.....	79
P. Kuník P. a spol.: Postní putování ke křížům 2022.....	84
Dubovská A.: Cestování po světě se školou přes projekt Erasmus+.....	92
Kurovec Alois: Legionářský deník.....	94
Rambossek V.: Z mého života.....	97
Kolektiv autorů: Rodopisná kronika a záznamy obcí Luboměř a Spálov.....	120

Výročí roku 2022

Řehoř Jan Mendel (Gregor Johann Mendel)

J. Šustková

biolog, genetik, včelař, meteorolog, matematik, kněz

Řehoř Jan Mendel patří k nejslavnějším osobnostem našeho okresu Nový Jičín. Narodil se 20. července roku 1822 v Hynčicích, dnes jsou součástí obce Vražné, do rolnické rodiny Antona a Rosiny Mendelových. Jeho mateřským jazykem byla němčina, nicméně později se naučil plynně česky. Včelařit se naučil od svého otce zahradníka a včelaře, včelařil také na školním včelíně v Hynčicích, kam chodil do jednotřídky. Po ukončení obecné školy navštěvoval piaristickou školu v Lipníku nad Bečvou. Středoškolské vzdělání získal na gymnáziu v Opavě a po maturitě v roce 1840 pokračoval ve studiu na Filosofickém ústavu v Olomouci, kde jej ovlivnili a nasměrovali profesoři především v oblasti šlechtění zvířat a rostlin. Během studia se živil převážně kondicemi, z finančních důvodů a na přání matky vstoupil do kněžského semináře. V roce 1843 byl přijat jako novic do kláštera ve

Starém Brně, zde přijal řeholní jméno Gregor. I v dalších letech se vzdělával, např. na univerzitě ve Vídni, kde kromě matematiky a fyziky navštěvoval přednášky z přírodních věd a fyziologie rostlin.

V letech 1854 až 1864 prováděl v zahradě opatství pokusy s hrachem a hybridizací rostlin (křížení různých druhů). Rok poté odpřednášel výsledky svých pokusů, ale ohlas na jeho práci byl nepatrný. V roce 1866 sepsal světoznámou publikaci „**Pokusy s rostlinnými hybridy**“, tímto spisem položil základy moderní genetiky (nauce o dědičnosti). Ze závěrů jeho bádání vznikly tři zákony, které dnes známe jako Mendelovy zákony. Uznání se dočkal až po své smrti, v roce 1900, kdy byly jeho objevy potvrzeny a Gregor Mendel byl nazván „**otcem genetiky**“.

- Nás však zajímá tento uznávaný vědec jako včelař. Na vlastní náklad nechal v zahradě augustiniánského kláštera v Brně **vystavět včelín pro 36 včelstev** a zkonstruoval vlastní nástavkový úl s odnímatelným dnem. Experimentoval se včelami ze širšího biologického hlediska (cyperky, kraňky, italky i včely egyptské).

- Bránil neuváženému dovozu cizích matek a **vyslovil vzdálený perspektivní cíl** plemenníby včel – získání kulturního plemene vědeckým křížením různých ras.

- Přispěl k rozkvětu tehdejšího „**Spolku včelařů moravských**“.

V roce 1884 se stal opatem kláštera.

Vážně nemocný Mendel zemřel 6. ledna 1884 v klášteře a byl pochován na Ústředním hřbitově v Brně do hrobky augustiniánů. Rekviem v kostele při jeho pohřbu dirigoval Leoš Janáček.

545-A196

Desatero přikázání včelařských.

Kdo chce s prospěchem včelařiti, zachovávej
těchto deset přikázání:

1. Podporuj včely krmením hned záhy z jara.
2. Snaž se, aby mělo každé včelstvo ku přezimování dostatečnou zásobu potravy a miadou, nejvýše tříletou královnu.
3. Slabší včelstva sesiluj plodovými plásty ze včelstva silnějšího.
4. Netrp v úle mnoho trubčího díla s plodem. Takovéto plásty bledě nahrazovati buď dělníci plásty neb umělými mezistěnami.
5. Staré, černé plásty z úlů vyklíď a nahražuj plásty novými nebo mezistěnami.
6. Pečuj o to, aby měly včely v čas jarní i letní dosti pastvy. Buď tedy též zahrádkem.
7. V čas hojné snůšky používej medometu na vyprakování medu.
8. Naplněno-li plodiště dílem, otvírej medníky a opatřuj je prázdnými plásty.
9. Je-li v sousední obci hojnost pastvy, přestěhuj tam několik úlův a odnášej je odtamtud teprve po skončené pastvě domů.
10. Pěstuj mladé královny do zásoby, abys jimi mohl buď osiřelým včelám vypomoci nebo staré královny na podzim jimi vyměňovati.

Napsal Alois Thuma.

